

LIETUVOS RESPUBLIKOS IR ŠVENTOJO SOSTO

SUTARTIS

DĖL SANTYKIŲ TARP KATALIKŲ BAŽNYČIOS IR VALSTYBĖS TEISINIŲ ASPEKTŲ

Lietuvos Respublika ir Šventasis Sostas:
 siekdami teisiškai sutvarkyti santykius tarp Katalikų Bažnyčios ir Lietuvos Respublikos;
 Lietuvos Respublika, remdamasi Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatomis, ir
 Šventasis Sostas, remdamasis II Vatikano Susirinkimo dokumentais ir Kanonų teisės normomis;
 atsižvelgdami į ypatingą Katalikų Bažnyčios vaidmenį, ypač ugdant lietuvių tautos moralės
 vertybes, bei jos istorinį ir dabartinį įnašą į socialinę, kultūrinę ir švietimosritį;
 pripažindami, kad Lietuvos Respublikos piliečių dauguma išpažįsta katalikų religiją;
 laikydamiesi tarptautinės teisės dokumentuose įtvirtinto religijos laisvės principo;
 s u s i t a r ė:

1 straipsnis

1. Lietuvos Respublika ir Šventasis Sostas sutinka, jog tiek Katalikų Bažnyčia, tiek Valstybė yra nepriklausomos bei autonomiškos kiekviena savo srityje ir, laikydamosi šio principo, glaudžiai bendradarbiauja siekdamos kiekvieno žmogaus ir visuomenės dvasinės ir materialinės gerovės.

2. Kompetentingos Lietuvos Respublikos institucijos ir kompetentingos Katalikų Bažnyčios institucijos abiem šalims priimtinais būdais bendradarbiauja švietimo, kultūros, šeimos, socialiniais, o ypač dorovės bei žmogaus orumo apsaugos klausimais.

2 straipsnis

1. Lietuvos Respublika pripažįsta Katalikų Bažnyčiai juridinio asmens statusą.

2. Juridinio asmens teisės civilinėje teisėje pripažįstamos pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus visoms Katalikų Bažnyčios institucijoms Lietuvos Respublikoje, kurios pagal Kanonų Teisę turi viešojo ar privataus juridinio asmens statusą.

3. Kompetentinga Katalikų Bažnyčios institucija, vadovaudamasi Kanonų teisės normomis, gali įsteigti, pakeisti, panaikinti ir pripažinti bažnytinis juridinius asmenis. Kompetentinga valstybinė institucija informuojama apie tokius sprendimus, kad su jais susiję pasikeitimai būtų įregistruoti pagal valstybės teisės reikalavimus.

3 straipsnis

Lietuvos Respublika garantuoja Katalikų Bažnyčiai bei jos juridiniams ir fiziniams asmenims laisvę palaikyti kontaktus ir nevaržomai bendrauti su Šventuoju Sostu ir kitomis Kanonų Teisės pripažintomis bažnytinėmis institucijomis tiek Lietuvoje, tiek ir užsienyje.

4 straipsnis

Lietuvos Respublika pripažįsta Katalikų Bažnyčiai laisvę vykdyti savo sielovadinę, apaštališkąją ir karitatyvinę misiją. Katalikų Bažnyčia savo socialinę, auklėjamąją ir kultūrinę veiklą vykdo pagal Kanonų Teisę ir Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytą tvarką. Taip pat Lietuvos Respublika pripažįsta Katalikų Bažnyčios ir jos bendruomenių laisvę viešai atlikti apeigas, organizuotis, mokyti ir teikti sielovadinę pagalbą tikintiesiems ir pripažįsta visišką Katalikų Bažnyčios kompetenciją jos srityje.

5 straipsnis

1. Kompetentinga Katalikų Bažnyčios vadovybė turi išskirtinę teisę laisvai tvarkyti bažnytinį gyvenimą, steigti ir panaikinti bažnytines provincijas, arkivyskupijas, vyskupijas, apaštališkas administracijas, teritorines prelatūras, teritorines abatijas, asmenines prelatūras, parapijas, vienuolinius namus ir kitus bažnytinius juridinius asmenis.

2. Bažnytinių provincijų išorinės ribos Lietuvoje sutampa su Lietuvos Respublikos valstybine siena.

6 straipsnis

1. Kompetentinga Katalikų Bažnyčios vadovybė turi teisę laisvai skirti asmenis į visas bažnytines pareigybes pagal Kanonų Teisės normas.

2. Vyskupų ir jiems kanoniškai prilyginamų asmenų paskyrimas, perkėlimas ir atleidimas iš pareigų priklauso išimtinai Šventojo Sosto kompetencijai.

3. Prieš paskelbiant apie diecezinio Vyskupo skyrimą, Šventasis Sostas pagarbos ženklu apie tai konfidencialiai informuoja Lietuvos Respublikos Prezidentą.

4. Lietuvoje vyskupais gali būti skiriami tik Lietuvos Respublikos piliečiai.

7 straipsnis

1. Lietuvos Respublika garantuoja laisvę išpažinti ir viešai praktikuoti katalikų religiją.

2. Lietuvos Respublika garantuoja bažnyčių ir koplyčių, taip pat tiesiogiai su šiomis kultovietomis susijusių statinių, jų teritorijų ir religinio kulto objektų sakralumo gerbimą ir kompetentingos Katalikų Bažnyčios vadovybės prašymu juos gina.

3. Tik dėl svarbių priežasčių šio straipsnio 2 dalyje minimos vietos gali būti laikinai panaudojamos kitiems tikslams, jeigu buvo gautas vienareikšmis kompetentingos Bažnyčios vadovybės sutikimas ir jeigu yra išlaikoma pagarba sakraliniam šių vietų pobūdžiui.

4. Kompetentingos Bažnyčios vadovybės prašymu kompetentingos Lietuvos Respublikos institucijos ir jų atstovai gali imtis saugumo priemonių šio straipsnio 2 dalyje paminėtose vietose, jei tai būtina, ginant gyvybę ar sveikatą, taip pat gelbstint meninės ar istorinės vertės turtą.

5. Ypatingais atvejais šio straipsnio 2 dalyje paminėtose vietose Lietuvos Respublikos kompetentinga institucija gali imtis saugumo priemonių, apie tai iš anksto nepranešdama kompetentingai Bažnyčios vadovybei, jeigu tai būtina viešajai tvarkai ar asmenų saugumui užtikrinti arba kultūros vertybėms išsaugoti; apie tai ji vėliau informuoja kompetentingą Bažnyčios vadovybę.

6. Jeigu viešos religinės apeigos, tokios kaip procesijos, kelionės į šventąsias vietas ir kitos, atliekamos šio straipsnio 2 dalyje nenurodytose vietose, kompetentinga Bažnyčios vadovybė apie tai informuoja kompetentingą valstybinę instituciją viešajai tvarkai ir saugumui užtikrinti pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus.

8 straipsnis

1. Lietuvos Respublika garantuoja, kad išpažinties paslaptis jokių atvejų nebus pažeista net ir tada, kai kunigas kviečiamas liudytoju arba dalyvauja teisminiame procese.

2. Patraukus dvasininką baudžiamojon atsakomybėn, atitinkamos teisinės institucijos, atsižvelgdamos į dvasininkų sielovadinę atsakomybę tikintiesiems, apie tai informuoja kompetentingą Bažnyčios vadovybę, jeigu tai nepakenks bylos tyrimui.

9 straipsnis

1. Nedarbo dienos yra visi sekmadieniai ir toliau išvardytos šventės:
 - a) I. 1 – Švenčiausios Mergelės Marijos, Dievo Gimdytojos iškilmė, – Naujieji Metai;
 - b) Velykų II diena;
 - c) VIII.15 – Švenčiausios Mergelės Marijos Dangun Ėmimo šventė – Žolinė;
 - d) XI. 1 – Visų Šventųjų iškilmė;
 - e) XII. 25 – Viešpaties Gimimas – Kalėdos;
 - f) XII. 26 Kalėdų II diena;
2. Šios Sutarties Šalys gali pakeisti šį nedarbo dienų sąrašą bendru susitarimu.

10 straipsnis

1. Bažnytiniai juridiniai asmenys turi teisę įsigyti, valdyti, naudotis ir disponuotikilnojamuoju ir nekilnojamuoju turtu pagal Kanonų Teisę ir Lietuvos Respublikos teisės aktus.
2. Juridiniai asmenys, išvardyti šios Sutarties 2 straipsnyje, bei bažnyčios, koplyčios ir kiti sakralūs statiniai, parapijų namai, kurijos, seminarijos, vienuoliniai namai ir kita šių juridinių asmenų nuosavybė, naudojama sielovados, karitatyviniams, socialiniams, švietimo ir kultūros tikslams, neapmokestinami valstybiniais mokesčiais.
3. Valstybė neapmokestina savanoriškų aukų Bažnyčiai ir aukų, skirtų jos sielovados, švietimo ir karitatyvinei veiklai.
4. Turtas ir pajamos, skirtos šio straipsnio 2 ir 3 dalyse nenurodytiems tikslams, apmokestinami Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

11 straipsnis

1. Katalikų Bažnyčia turi teisę statyti bažnyčias ir kitus bažnytiniais tikslams skirtus pastatus, plėsti ir atstatyti jau esančius Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.
2. Tik vietos Ordinaras sprendžia apie būtinybę statyti tokius pastatus. Vieta šiems pastatams parenkama ir statyba vykdoma Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

12 straipsnis

1. Katalikų Bažnyčiai garantuojama teisė spausdinti, leisti ir platinti knygas, laikraščius ir žurnalus bei vykdyti kitą su jos misija susijusią leidybinę veiklą.
2. Valstybė remia Bažnyčios ir jos juridinių asmenų bei organizacijų leidybinę veiklą socialinėje, kultūrinėje, švietimo, dorovės bei apaštalinėje srityse taip kaip ir kitų nevyriausybiinių organizacijų tos rūšies leidybinę veiklą.

13 straipsnis

1. Kanoninė santuoka nuo pat religinio jos sudarymo momento sukelia civilines pasekmes pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus, jei yra išlaikyti Lietuvos Respublikos įstatymų numatyti reikalavimai.
2. Laikas ir būdas, kaip kanoninė santuoka privalo būti įrašyta valstybiniame santuokų registre, nustatoma kompetentingos Lietuvos Respublikos valstybinės institucijos, suderinus su Lietuvos Vyskupų Konferencija.
3. Pasiruošimas kanoninei santuokai apima būsimųjų sutuoktinių supažindinimą su Bažnyčios mokymu apie santuokos sakramento kilnumą, jos vienumą bei neišardomumą, bei su civilinėmis santuokos pasekmėmis, numatytais Lietuvos Respublikos įstatymuose.

4. Apie Bažnytinio Tribunolo sprendimus dėl kanoninės santuokos pripažinimo niekine ir Bažnyčios Aukščiausios Valdžios nutartis dėl santuokos ryšių nutraukimo privaloma informuoti kompetentingas Lietuvos Respublikos institucijas, siekiant sutvarkyti teises šio sprendimo pasekmes pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus.

14 straipsnis

1. Lietuvos Respublika garantuoja tikinčiųjų teisę steigti organizacijas Katalikų Bažnyčiai būdingiems tikslams siekti ir savo veiklai vykdyti. Tokių organizacijų veiklos civilinius aspektus reglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės aktai.

2. Tikinčiųjų organizacijos ir institucijos pavadinime žodį „katalikų“ turi teisę vartoti tik gavusios raštišką kompetentingos Bažnyčios vadovybės sutikimą.

3. Tikinčiųjų katalikiškas organizacijas Valstybė remia ir kviečia bendradarbiauti abipusiai rūpimais klausimais tais pačiais pagrindais kaip ir kitas nevyriausybinės organizacijas.

15 straipsnis

1. Lietuvos Respublika pripažįsta ir garantuoja Katalikų Bažnyčios teisę teikti sielovados paslaugas ligoninėse, vaikų globos namuose ir kitose sveikatos apsaugos bei socialinės globos įstaigose ir laisvės atėmimo vietose.

2. Sielovada valstybinėse ir savivaldybių įstaigose reguliuojama Katalikų Bažnyčios kompetentingų institucijų ir Lietuvos Respublikos kompetentingų institucijų susitarimu.

3. Dvasininkai darbui šio straipsnio 1 dalyje minimose įstaigose skiriami ir atšaukiami vietos Ordinaro dekretu.

16 straipsnis

1. Katalikų Bažnyčia Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka gali steigti įstaigas karitatyvinei ir socialinei veiklai vykdyti.

2. Bažnyčios karitatyvinių ar socialinių įstaigų veikla ir jų išlaikymas reglamentuojamas pagal jų įstatus ir Lietuvos Respublikos teisės aktus; jos turi tas pačias teises ir pareigas kaip ir kitos institucijos, įsteigtos panašioms tikslams.

3. Katalikų Bažnyčia ir Lietuvos Respublika skatina bendradarbiavimą tarp jų karitatyvinių ir socialinių įstaigų.

4. Lietuvos Respublika jos teisės aktų numatyta tvarka teikia atitinkamą materialinę pagalbą Katalikų Bažnyčios karitatyvinėms ir socialinėms įstaigoms, kurios prisideda prie visuomenės gerovės.

17 straipsnis

Šios Sutarties nuostatomis vykdyti bus sudaryta Mišri komisija iš abiejų Šalių atstovų.

18 straipsnis

Ateityje kilus nesutarimams, aiškinant ar vykdant šią Sutartį, Šalys bendrai juos spęs, siekdamas draugiško susitarimo.

19 straipsnis

Ši Sutartis įsigalios nuo to momento, kai Šalys praneš viena kitai apie procedūrą, reikalingą jos įsigaliojimui, atlikimą.

Sudaryta Vilniuje 2000 m. gegužės 5 d. dviem egzemplioriais lietuvių ir anglų kalbomis. Abu tekstai turi vienodą galią.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

ŠVENTOJO SOSTO VARDU
